

Reakce SLG na tiskovou zprávu České gynekologicko-porodnické společnosti ČLS JEP:

„Národní registr má zefektivnit organizaci péče o těhotné i novorozence“

ze dne 24. listopadu 2015

Dne 24. listopadu 2015 byla ČTK publikována tisková zpráva, která se mimo jiné vyjadřovala také ke screeningu vrozených vad v České republice. Bylo konstatováno, že není stanovena přesná metodika, jak má být screening vrozených vad plodu prováděn a že tento screening není nijak organizován ani kontrolován. Způsob provádění screeningových vyšetření v ČR je definován doporučeními příslušných odborných společností České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně. Například sledování nejčastějšího chromosomově podmíněného onemocnění plodu - Downova syndromu, je popsáno a pravidelně novelizováno v souladu s nejnovějšími odbornými poznatky v „Doporučení o laboratorním screeningu vrozených vývojových vad v prvním a druhém trimestru těhotenství“, které připravily Česká společnost klinické biochemie, Česká společnost nukleární medicíny–Sekce imunoanalytických metod, Společnost lékařské genetiky a genomiky a Referenční laboratoř pro klinickou biochemii. Poslední aktualizace tohoto Doporučení byla provedena koncem roku 2014 (www1.lf1.cuni.cz/~dbezdz/Doporuceni.htm). V roce 2014 bylo v prvním trimestru provedeno 66,5 tisíce biochemických screeningových vyšetření, ve 2. trimestru to bylo 55,1 tisíce vyšetření. Z těchto čísel je zřejmé, že prenatálnímu biochemickému vyšetření se podrobila naprostá většina těhotných, asi 35 % z nich absolvovalo vyšetření v obou trimestrech, tedy byl proveden integrovaný test, který má nejvyšší diagnostickou výtěžnost.

Z pohledu sledování kvality provádění screeningu Downova syndromu a dalších chromosomových aberací je organizována externí kontrola kvality a to jak v rámci ČR, tak na mezinárodní úrovni. Tato kontrola kvality nezahrnuje pouze biochemická vyšetření, ale celkové zpracování anamnestických dat u těhotné populace. Při Referenční laboratoři pro klinickou biochemii existuje také Registr laboratoří, provádějících screening Downova syndromu.

V širším kontextu jsou tedy informace o vrozených vadách zpracovávány v Národním registru reprodukčního zdraví pod vedením prim. MUDr. Vladimíra Gregora a MUDr. Antonína Šípka, CSc (www.uzis.cz/registry/narodni-zdravotni-registry/nr-reprodukcnihozdravi). V současné době (do konce roku 2015) se sledují v Národním registru vrozených vad (NRVV) všechny diagnózy vad dle XVII. kapitoly X. revize MKN (Vrozené vady, deformace a chromosomální abnormality). Od 1. ledna 2016 bude nově možnost hlásit diagnózy nejen tyto diagnózy, ale i geneticky podmíněná onemocnění a vzácná onemocnění podle dalších seznamů (OMIM.org, ORPHA.net, SSIEM.org). To je plně v souladu s doporučením mezinárodních organizací EUROCAT (www.eurocat-network.eu) a ICBDSR.org. Pro mezinárodní srovnání se však používá pouze omezený výběr diagnóz. Již v roce 2011 byl ze strany Společnosti lékařské genetiky a genomiky vznesen požadavek na ÚZIS, o rozšíření sledovaných údajů v části registru, která se týká zprávy o rodiče, o data související s prováděním screeningu

vrozených vývojových vad včetně provádění invazivní prenatální diagnostiky. Pokud je nám známo, tak tato žádost byla ze strany ČGPS zamítnuta s odůvodněním, že se jedná o nadbytečná data. Jako jeden ze základních ukazatelů kvality sledování vrozených vývojových vad je považována prenatální diagnostika Downova syndromu, která v roce 2013 byla na úrovni 85 % zachycených případů a předběžné údaje z roku 2014 ukazují ještě vyšší efektivitu na úrovni 87 %. Jedno z témat, které bylo uvedeno v rámci zmíněné tiskové zprávy, byl neúměrný počet výkonů invazivní prenatální diagnostiky. V roce 2014 došlo k poklesu těchto výkonů oproti letům 2007 a 2008 o 55 %, přičemž se ovšem zvýšila efektivita screeningu o 9 %, ze 76 % v roce 2007 na 85 % v roce 2013. Tato čísla jsou ve srovnání s daty ostatních registrů (EUROCAT, ICBDSR) jednoznačně hodnotitelná jako jedna z nejlepších.

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA

vedoucí Referenční laboratoře pro klinickou biochemii

přednosta Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky VFN a 1. LF UK

prof. MUDr. Milan Macek ml., DrSc.

předseda Společnosti lékařské genetiky a genomiky

přednosta Ústavu biologie a lékařské genetiky FN Motol a 2. LF UK

prim. MUDr. Vladimír Gregor a MUDr. Antonín Šípek, CSc.

Národní registr reprodukčního zdraví

RNDr. Jaroslav Loucký

Předseda Sekce IA metod České společnosti nukleární medicíny

Tisková zpráva ČTK ze dne 24. listopadu s odkazem na prezentace ve zdravotnickém tisku:

www.zdravotnickydenik.cz/2015/11/screening-v-prvnim-trimestru-by-mohl-zmenit-system-pece-o-tehotne-bez-dat-to-ale-nepujde/

www.denik.cz/z_domova/organizace-pece-o-tehotne-je-v-cesku-podle-odborniku-malo-efektivni-20151124.html

www.tribune.cz/clanek/37838-organizace-pece-o-tehotne-je-v-cr-podle-odborniku-malo-efektivni